

Siikaisten kunnan lausunto koskien työryhmämietintöä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamiseksi

Pienen kunnan näkökulmasta säästöjä ei synny nyt eikä tulevaisuudessa. Varsinkaan pienillä kunnilla ei ole tarvittavia resursseja toteuttaa hankintoja itse, vaan niiden suunnittelussa ja toteutuksessa joudutaan turvautumaan kalliisiin hankintapalveluihin. Pienen kunnan näkökulmasta lakiuudistus ei lisää kilpailua. Pieni kunta ei herätä kiinnostusta markkinoilla, ja omana työnä tekeminen on mahdotonta suurten kustannusten ja substanssiosaamisen näkökulmasta. Olemme kilpailuttaneet kahden kunnan yhteistyönä talous- ja palkkahallinnon palvelut vuonna 2024. Kahden tarjouskilpailukierroksen jälkeen ei saatu yhtään tarjousta.

Irtaantuminen edellisestä talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajasta ja siirto uudelle palveluntuottajalle tuli maksamaan kunnallemme noin 160.000 euroa: irtaantuminen edellisestä noin 100.000 euroa sekä käynnistäminen seuraavalla palveluntuottajalla noin 60.000 euroa. Lisäksi siirtotyö aiheutti pienen kunnan resursseihin huomattavan lisätyökuorman. Myös uusiin sovelluksiin perehtyminen on vienyt oman aikansa.

On epäselvää, mihin 10 %:n omistusosuus perustuu, koska se ei automaattisesti tarkoita määräysvallan toteutumista. Todellinen toimivalta sidosyksikössä tulisi varmistaa muulla tavalla. 10 % omistusosuuden toteutuessa pienet omistajat jätetään helposti sidosyksikön ulkopuolelle, mikä voi halvaannuttaa kriittiset palvelut kunnissa. Esitetty 10 % omistusosuus rajoittaa kunnan itsehallintoa. Muutos tulee kohtelemaan varsinkin pieniä kuntia eriarvoisesti. Pienillä alle 5.000 asukkaan kunnilla ei ole todellisia resursseja toteuttaa palveluja, esim. talous- ja palkkahallinnon sekä jätehuollon palveluja, omana tuotantona. Alle 5.000 asukkaan kunnat tulisi kokonaan irrottaa hankintalain muutoksesta.

Muutokseen varattu siirtymäaika on täysin riittämätön. Kuntakenttä on muutenkin murroksessa, ja pienten kuntien resurssit eivät riitä kaikkien muutosten yhtäaikaiseen valmisteluun ja läpiviemiseen. Pienessä kunnassa voi olla 2–4 asioita valmistelevaa viranhaltijaa. Siirtymäajan lyhyys aiheuttaa kiireen ja paineen alla lisäkustannuksia kunnissa tehtävän muutosvalmistelun vuoksi. Lisäksi kalliiden hankintajuristien käyttö on välttämätöntä, ja lisää kustannuksia entisestään. Myös mahdollisille hankinnoista tehtäville valituksille tulee varata oma aikansa.

Vaikutustenarvioinnin puute on aito puute lainvalmistelussa. Ja koska muutos tulee kohtelemaan eri kokoisia kuntia eriarvoisesti, katsomme, että asiaan tulisi saada perustuslakivaliokunnan vahva kannanotto.

Siikaisten kunta on osakkaana Keräämössä, joka on vuonna 2023 perustettu yhtiö jätehuoltoon. Keräämö Oy on kahdeksan kunnan yhdessä omistama osakeyhtiö, joka hoitaa kunnan vastuulla olevien jätehuollon palveluiden käytännön järjestelyt alueensa 120.000 asukkaalle. Keräämö järjestää kunnan vastuulle kuuluvia jätehuollon tehtäviä kuten esim. vaarallisten jätteiden vastaanotto ja toimittaminen jatkokäsittelyyn sekä pakkaus- ja biojätteiden kuljetusten järjestäminen. Jätelainsäädännössä keskeisinä tavoitteina on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Pienellä kunnalla ei ole resurssia eikä osaamista lähteä kilpailuttamaan jäteyhtiöitä ja hankkimaan tarvittavia astioita jättejakeille. Jättemäärät yksittäisen pienen kunnan osalla ovat niin pieniä, ettei todellista kilpailutilannetta synny jäteyrityksiä kilpailutettaessa. Jätelainsäädäntö aiheuttaa vaatimuksia, jotka ovat pienelle kunnalle liian suuria haasteita kaikkien muiden vaatimusten kanssa. Toisaalta saattaa johtaa jätteiden päätyminen niille kuulumattomille alueille esim. metsiin ja metsäteiden varsille.